

REDACTIUNEA,
Administrația și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neratificate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie
Inserate
se primesc la Administrația
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: M. Dokes Nachf.,
Max. Augenthaler & F. Marie Lon-
ner, Heinrich Schalek, A. O-
pelik Nachf., Anton Orpelik.
In Budapesta: A. V. Gölber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII) Erassbet-körut
Prețurile inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană și bani
pentru o publicare. Publicația
mai deosebită după tarif și invo-
ială. — REGLAMEN pe pagina
8-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 8 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe va.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 5 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
cile postale din țară și din
străinătate și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrația. Piața mare
bărgul Inului Nr. 30. etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusa acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 8 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 92.

Brașov, Miercuri 29 Aprilie (12 Mai)

1909.

Unul care vrea să fie auzit și el.

În timpul din urmă faimosul politician șovinist maghiar br. Banffy părea uitat cu totul. El se dase la o parte, fără să se fi retras din viața politică și multă vreme nu se mai auzise nimic despre el. Cu ocaziunea izbucnirii crizei actuale însă numele lui a fost înșirat de mai multe ziare printre numele acelor politicieni de frunte, cari așteptau să fie ascultați de către Majestatea Sa. Banffy ar fi dat mult pentru aceea să fie și el introdus în lista celor chemați în audiență, însă el fu scăpat din vedere ori mai corect zis, cu intențiune trecut cu vederea. De când își-a pierdut popularitatea ce o avea odinioară ca „cel mai mare șovinist“, cum se recomanda masselor fanaticizate, nu mai are trecere nici la curte. Totuși într'un ținut al țării, în vestitul Seghedin, br. Banffy mai are aderenți. Într'un cerc din acel oraș este ales și deputat. De năcaz că cronica politică a zilei vrea să treacă cu totul peste el, Banffy s'a hotărât să meargă la Seghedin și să vorbească către alegătorii săi, făcând să i-se audă în toată țara glasul dacă n'a fost împărțit și el de favorul de a-și espune părerea numai înaintea Majestății Sale. Alegătorii săi l'au primit în mod entuziastic, ear astăzi toată presa din Ungaria înregistrează. mai pe scurt ori mai larg, discursul, ce l'a ținut la întrunirea electorală de Duminecă.

De când a făcut carieră, și din fișpan, care s'a distins prin serviciile șoviniște aduse lui Coloman Tisza la Bistrița-Năsăud și la Dej, în jurul cărora se desfășură un capitol rușinos în viața Românilor din acele părți, a devenit cu o săritură președinte al camerei, apoi prim-ministru, și de când s'a învârtit mult pe la curte în Viena și în Budapesta, br. Banffy, care nu avea alt ideal, decât a-și căș-

tiga „merite patriotice“ înaintea guvernului, a început să-și formeze chiar și principii proprii, cu cari debutează acuma. Astfel și a început și vorbirea de Duminecă cu desfășurarea principiilor sale despre „dinastie și națiune“. În baza acestor principii el crede, că e în interesul națiunii maghiare să se susțină monarhia habsburgică ca stat dunărean al Europei centrale; și „este în interesul dinastiei să se razime față cu multele, diferitele și centrifugalele popoare austriace, pe o Ungarie, care e locuită de o națiune unitară mare și puternică“. (!?)

Trecând la tactica coaliției, Banffy crede că cauza de căpetenie a situațiunii triste de față este lipsa de sinceritate în sus și în jos. De aici s'au născut divergențele dintre națiune și rege, ear „conducătorii înțelepți de astăzi, pun odiul acestor divergențe în spinarea regelui, pe când ei înșiși recunosc dreptul de veto (al monarhului), care este necunoscut constituției noastre, și o fac fără a se cugeta ce urmări fatale poate să aibă pentru viitor. Acest sistem de a se juca cu principiile, de a lăsa pendente principiile și scopurile corăspunzătoare intereselor națiunii, este prețipișul pe care ne aflăm și de unde nu mai e scăpare. De aci derivă, că guvernantii vin tot mai mult cu sine în conflict, ceea ce dovedește mai strălucit cestiunea *votului universal*.“ — Banffy arată aici, că Andrassy în comitetul executiv al coaliției de odinioară a condamnat votul universal și inclinarea majorității pentru el; apoi a creat, cu suspendarea principiilor sale, acel proiect de reformă electorală, din care a lipsit caracterul general: alegerea pe comune și secretă. Astfel de situații crează sistemul suspendării principiilor. „Și trebuie să mă tem“, zice, „că în audiențele dinaintea Majestății Sale, acest sistem se continuă prin crearea de formule“. Regimul de trei ani al coaliției

il critică aspru Banffy. Coaliția, zice, n'a luat nici odată răspunderea pentru creațiunile sale. Odiul l'au lăsat să cadă tot-deauna asupra regelui. Critică încheierea pactului și politica economică dinăuntru și cu Serbia a guvernului coaliției, etc. Stăruie pentru de a se pași pe calea, care duce la dezvoltarea națională prin crearea independenței economice a țării, se plânge că în lupta pentru banca independentă bărbații de stat actuali nu văd totodată lupta pentru scopurile vitale ale națiunii, ei sunt orbi și își vor deschide ochii numai când se vor apropia de națiune cu cererea, ca să aducă jertfe nouă grele financiare. Sbiciuește ușurința, cu care guvernul coaliției negociază cu Viena în loc să accepteze sincer punctul de vedere al majorității, ori dacă nu să tragă consecențele. În fine se declară de necondiționat aderent al băncii independente ungare.

Nu se poate zice, că vulpea bătrână, care a pățit atâtea, nu ar avea dreptate în cele mai multe ce le susține despre coaliție. În ce privește însă partea din urmă a discursului său cu vederile sale despre „statul național“ și „democrație“ i-o putem cinsti, prea bine știind, ce poamă este br. Banffy și cât valorează ceea ce spune acest șovinist încarnat despre „viitoarea dezvoltare pe baze democratice și liberale“, după introducerea votului universal.

Agrarienii austriaci sunt foarte nemulțumiți cu dispozițiunile convenției comerciale încheiate cu România. Vinerea trecută s'a ținut în Viena un mare meeting, presădat de principele Karl Auersperg, în care se protestează cu cea mai mare hotărâre în contra acceptării pe cale parlamentară a tratatului comercial încheiat cu România, deoarece acest tratat este pentru agricultorii austriaci cu mult mai nefavorabil, decât tratatul cu Serbia, expirat cu 1 Mai a. e. — Precum se pre-

vede, convenția cu România va întâmpina în parlamentul austriac mari greutăți.

Mișcarea bandelor în Macedonia. Din Salonice se anunță că în regiunea Veles, au apărut mai multe bande sârbești, căutând să atragă cu forța populațiunea la propaganda sârbească. Comisiunea mixtă turco-bulgară din Veles a trimis mai mulți delegați în cercetare, cari să ia măsuri severe în contra turburătorilor.

Agentia de Atena văzând articolul tendențios publicat de către un ziar oficial bulgar, desminte în modul cel mai categoric știrea că se formează bande grecești. Știrile privitoare la aceasta din Monastir, Uskub și Salonice, despre cari vorbește agentia oficială din Sofia, sunt o curată născocire. Pentru prima oară se aude aci că fostul Șambelan al Sultanului detronat, Rhagib-pașa, s'a refugiat aci. Prezența acestui personaj nu este semnalată în nici o parte a Greciei, iar părerea că Grecia ar voi să profite de greutățile actuale ale Turciei nu constituie decât o simplă însinuare răuvoitoare, tinzând probabil a justifica adoptarea unei asemenea politici de către alții.

O propunere pentru descurcarea situațiunii.

Ziarul »Neue Freie Presse« primește din partea unui bărbat mercant politic din Ungaria niște lămuriri interesante cu privire la situațiunea actuală politică ungară. Lăsăm să urmeze în resumat aceste lămuriri:

Situațiunea e nesigură. Coroana caută actualmente să se informeze asupra părerilor partidelor politice. Cuvântul definitiv și-l va spune însă numai mai târziu. O decisiune apropiată — durere — nu pare probabilă. Atâtea cestiuni sunt de cumpănit și atâtea greutăți de învins, încât nu se poate spera o grabnică rezolvire. De altă parte nu cred, că ar fi posibil să conducă actualul cabinet afacerile timp de mai multe luni, ba chiar până la toamnă — cum se spune de unii. Actualul cabinet, după ce a dimisionat, numai are nici o bază parlamentară, prin urmare toate cestiunile însemnate și de importanță principiară trebuie să rămână la o parte până la numirea unui ministeriu definitiv.

În ce privește descurcarea situațiunii,

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Cele mai vechi documente

din arhiva bisericii Sf. Nicolae din Brașov (sec. XVI—XVII).

1. Anul (7103) 1594 Noemvrie 28*

Hrisov dat de Voevodul Aron, domnul Moldovei, prin care acesta dispune, ca bisericii Sf. Nicolae din Schei, pe care el a isprăvit-o și a împodobit-o cu toate odăvarele bisericesti, să i se dea în fiecare an câte 12,000 de aspri.

Slav., orig., pergament. De hrisov atârână o pecete mare de ceară cu legendă slavonă, cu un cap de bour, care are între coarne o stea cu 5 colțuri, de-a dreapta botului o stea cu 6 colțuri, de-a stânga semiluna. Numele Voevodului și litera inițială sunt scrise cu aur. Publicat slavonește și în traducere românească în »Istoria besearecei Scheilor« de St. Stinghe. Fotografat. Originalul se păstrează în

*) Având în vedere, că începutul anului se socotea într-o vreme dela 1 Septemvrie, și că din luna lui Maiu 1595 Aron-Vodă a stat închis cu toată familia la Vințul de jos, am scos din numărul anilor dela facerea lumii 5509, căci dacă am fi scos numai 5508, am fi căpătat 1595, și în Noemvrie 1595 Aron numai era pe tron și nu mai putea da hrisoave.

cassa de fier, provăzut cu semnul albastru a. 24.

2. A. (7164) 1656 Aprilie 5.

Hrisov dat de Voevodul Gheorghe Ștefan, domnul Moldovei, prin care acesta dispune, ca să se dea bisericii Sf. Nicolae câte 8000 de aspri pe an, iar trimișilor ei câte 300 de aspri.

Slav., orig., pergament. De hrisov atârână o pecete mare de ceară cu cap de bour, legendă slavonă și anul 1653 (?). Bourul are între coarne o stelă cu 6 colțuri, de-a dreapta botului o rozetă, de-a stânga semiluna, de-asupra cornelor crucea. Publicat slavonește și în traducere românească în Ist. bis. Fotografat. Originalul se păstrează în cassa de fier, provăzut cu semnul albastru a 23.

3. A. 1659 Ianuarie 9.

Acacius Barczay recunoaște pe Sava Brankovich de episcop. Latinește Copie.

4. A. (7167) 1659 Martie 18.

Voevodul Mihail Radu scutește pe neguțătorii brașoveni, cari fac negoț în țara românească, de orice dajdie.

Rom., orig. Monograme în chinovar roșu. Iscălitura autografă se cunoaște, că a fost presărată cu praf de aur. Hrisovul a fost scris de logofătul Stoica (pag. II).

5. A. (7173) 1665 Ianuarie 28.

Hrisov dat de voevodul Munteniei Radul Leon, prin care scutește de toate dajdiile pe neguțătorii brașoveni, cari fac negoț în țara românească.

Rom., orig. și 1 copie, care diferă puțin de original. Pe original un sigil mare în chinovar roșu, șters; monograma în chinovar roșu și iscălitura autografă a voevodului

6. A. (7173) 1665 Februarie 22.

Zapis dat de jupâncasa Maria jupânului Ianoș din Brașov, prin care se constată, că a vândut lui Stanciu Urghiorului vile și casele sale din Câmpulung.

Rom., orig.

7. A. (7173) 1665 Februarie 7 și Iunie 1.

Pomelnicul ctitorilor bisericii scris slavonește (7 Febr. 1665).

Acestuia îi premerge un text românesc scris de Barbul, fiul protopopului Vășii (Hoban), în 1 Iunie 1665, în care îndeamnă pe toți să îngrijească de averea bisericii și să fie binecredincioși. — La a. 1711 se mai iscălesc: Mitrul, feciorul popei Cârstei, Staicu și un protopop Staicul și Grămăticul Dumitru. Într'alt loc se iscălește un oare care Anghel.

Slav. și rom., orig. Sigilul afumat, vechiu al bisericii.

8. A. (7178) 1669 Noemvrie 6.

Hrisovul dat de Antonie, Voevodul Ungrovlahiei, prin care acordă Scheienilor de lângă Brașov dreptul de a pășuna cu oile lor pe pământul țării românești, având să plătească câte o costandă de ovie.

Rom., orig., pe pergament, cu sigil pe oștie, cu legendă slavonă. Trei copii, două cu cirile și una legalizată de Direcțiunea generală a Arhivelor Statului în a. 1899 Maiu 14, în București. Originalul se păstrează în casa de fier sub Nr. a) 30 și copiile sub a) 1. și a) 2.

9. Intro 1669 și 8 Sept. 1671 (adecă dela moartea popii Radu Băilă și până la moartea popii Vasilachi. Cfr. Ist. bes. p. 11.)

Protopopul Vășii (Hoban), popa Vasilachi și popa Vlăcul (scil. Vlăcul) stabilesc taxele, cari au să le primească pentru diferitele slujbe. În stânga iscălește și popa Staico, în dreapta popa Oprea.

Rom. Sigilul vechiu afumat al bisericii.

10. A. (7187) 1679 Februarie 2.

Hrisov dat de Șerban, Voevodul Ungrovlahiei, prin care acordă Scheilor din Brașov dreptul, ca să pășuneze cu turmele pe teritoriul țării românești, obligându-i să plătească câte o costandă de ovie.

Rom., originalul pe pergament, pecete în oștie cu legendă slavonă, 3 copii, dintre care una legalizată de direcțiunea generală a arhivelor statului la București în

s'a prezentat Maj. Sale o propunere solidară din partea cabinetului dimisionat. Nu mai e nici un secret, că acest plan urmărește susținerea la putere a actualei majorități în forma, ca în locul coaliției să se înjghebeze un partid unitar, compus din membrii tuturor partidelor coalitate de până acum, pe baza unui nou program. Acest plan de descurcare n'a fost însă abandonat, deși audiențele de până acum au dovedit, că realizării sale se opun mari greutăți.

De altă parte știu, că din locuri anumite se încearcă a se impune un cabinet compus din partidul independist. Nu cred însă, ca aceasta încercare să aibă șanse de-a putea rezolva criza. E greu de crezut, ca Maj. Sa să accepteze un cabinet din acel partid, a cărui întreg program constă numai din postulate, cărora Maj. Sa întotdeauna s'a opus. De altă parte nu-mi pot închipui, ca partidul independist să-și schimbe deodată programul de dragul puterii, căci aceasta ar produce în întreaga țară impresia, ca și când partidul independist ar fi gata să-și renege toate principiile de dragul acestei puteri. De asemenea nu pot să cred, ca coroana să împingă acum în opoziție tocmai acele partide, pe cari s'a bazat până acum.

Este foarte just, când fiecare politician primit de Maj. Sa în audiență constată în public, că Maj. Sa încă n'a luat nici o hotărâre. Ar fi însă o mare greșală, a-și explica astfel lucrul, că Maj. Sa încă n'ar fi luat vre-o hotărâre în chestiunea băncii. Chiar în acest punct Maj. Sa s'a decis în definitiv și aceasta este una din puținele fapte sigure în situațiunea actuală. Dacă prin urmare se vorbește despre o viitoare hotărâre a Maj. Sale, aceasta privește exclusiv numai planul de descurcare elaborat de guvernul dimisionat. În actualele audiențe chestiunea băncii joacă numai un rol secundar, care ca și alte chestiuni de natura aceasta, se va lămurii în viitor. Chestiunea principală, care preocupă acum factorii competenți, este chestiunea: dacă planul de descurcare al guvernului ungar poate sau nu să realizeze crearea unui partid unitar.

Criza ungară.

Din clubul independist suflă un vânt care nu prevestește războiu. Enunțările șefilor privitoare la greutățile situațiunii și la durata mai lungă a crizei au făcut asupra independenștilor o impresiune mare. Prevalază părerea, că n'ar fi conștient a provoca un conflict constituțional pe tema băncii independente. Se spune chiar, că ar fi o greșală de tactică de a pretinde preluarea guvernului exclusiv pe sama partidului independist, pentru ca în schimb partidul să renunțe deocamdată la împlinirea postulatelor privitoare la banca independentă și să aprobe în mod provizoric prelungirea băncii comune. Prin urmare, se spune, că șansele unei coaliții a tuturor elementelor moderate din parlament nu stau rău și sunt presemne, ca această coaliție nouă să devină fapt, dacă criza va fi de o durată mai lungă.

Banffy la Seghedin.

După o tăcere mai îndelungată bar. Banffy vrea să atragă din nou atențiunea

asupra sa. În darea de samă ținută Duminecă în fața alegătorilor săi din Seghedin și-a spus tot ce a avut pe suflet și și-a vărsat tot veninul asupra coaliției, pe care a prezentat-o în cele mai sinistre culori. În parlament — a zis Banffy — nu poate să ajungă la cuvânt opoziția din cauza noului regulament intern. O părere contrară nu se suferă. Coaliția a turburat armonia între Domnitor și națiune. Maturii coaliției au încheiat un pact cu regele, dar când se ivesc contraste între ei și coroană, coalițiștii aruncă întreg odiul asupra regelui. Această coaliție n'a fost sinceră nici față de rege, nici față de coaliție. Dovadă și chestiunea băncii, care a provocat criza actuală.

După această introducere Banffy și-a spus păreriile sale asupra situației. S'a declarat de aderent necondiționat al băncii independente. Din cauza scurtimei timpului însă e de părere, să se facă un provizoriu, iar acestui provizoriu să se dea expresiune printr'o lege. Pentru clarificarea situațiunii și asigurarea viitorului țării sunt necesare două lucruri: introducerea unui spirit democratic în viața statului și o politică liberală. Iar aceste se pot realiza numai prin introducerea votului universal egal și secret.

Sinceritatea lui Kossuth.

Organul tiszaiot »Az Ujság« după audiența ce a avut-o Kossuth Sâmbătă la Majestatea Sa și după cele ce l-a comunicat el ziaristilor despre această audiență, scrie un articol despre Kossuth Ferencz, luându-l în zeflemea.

»Kossuth«, scrie »Ujság«, a zis, »am predat Maj. Sale punctul meu de vedere cu deplină sinceritate... Sinceritatea lui Kossuth Ferencz e astăzi peatra de granit a situației... Deplină sinceritate! Dar am vrea să știm, din ce s'a născut situațiunea de față? Din aceea că Kossuth Ferencz nici odată n'a cutezat să se declare pe față în chestiunea băncii, nici să stea față în față cu ea. De câte ori era întrebat, dacă vrea bancă independentă, el răspundea, că în chestiunea aceasta țara are mână liberă. O fracțiune din partidul său a pus însă chestiunea pe ascușul ei. Atunci Kossuth în cunoscuta lui scrisoare i-a dojenit aspru pe ai săi zicând, că ceea ce nu-i cu putință, nu e permis să fie tortat. E învederat, că el a voit să-i abată d'la postulatului băncii independente, dar pentru lumea asta n'ar fi respins eljen-urile, cu cari a fost primită scrisoarea sa printr'o neînțelegerere intenționată, eljen-urile ce voiau să zică: Iată, Kossuth e șeful nostru și și el vrea bancă independentă...

În adevăr Kossuth e pe deplin sincer. Regelui îi așterne postulatul băncii independente și se mulțamește cu aceea, că regele-i deneagă sancțiunea. Lui îi e destul atât și cu aceasta ar merge mai departe. Dar pentru lumea asta n'ar spune, că în împrejurările de față soluțiunea nu se poate face cu banca, ci numai cu renunțarea la bancă independentă, căci nu ar voi să fie mai mic patriot de cât Sümegi. Cu toate acestea Kossuth nu încetează a lua în apărare pe Wekerle și Andrassy și în persoana lor se apără pe sine însuși, dar nici decum n'ar spune-o că ar fi gata să primească să fie șef al guvernului și fără banca independentă.

Părtinește zice, numai soluțiunea, care să poată corăspunde și principiilor partidului. Soluțiune, căreia să i corăspundă principiile partidului? Dacă ar înțelege sub aceasta banca independentă, ar putea să o și spună, dar ca soluțiunea să se facă fără bancă independentă deja n-o mai poate spune pe față, ci trebuie să-o circumscrie.

»Az Ujság« sfârșește zicând, că dacă în cele din urmă va cădea banca independentă, atunci acela care va cauza aceasta, va fi în primul rând pe lângă Austria, nu Wekerle, nici Andrassy, ci Kossuth Ferencz...

Instrucțiunea poporală română în dieceza Aradului.

(Fine.)

În continuare raportul înșiră câteva simptoame îngrijitoare și primejdioase, cari sunt menite să sdruncine disciplina în cele didactice și prin urmare să slăbiască legătura dintre învățători și autoritatea bisericească. Așa de pildă în tractul Hălmalului, Lipovei, Timișorii și al B. Comloșului mulți învățători au adoptat în școlile lor, contrar listei manualelor stabilite de consistor, numai manuale scrise în limba maghiară, pentru școli maghiare de autori maghiari. Ba unii învățători au căutat în mod formal să se recomande administrației cu poezii, cântări și serbări patriotice, mai mult decât ce cere legea. Unul dintre învățători — Iuliu Barzu — s'a lăudat chiar, că a serbat cu pompă cuvenită ziua de 15 Martie...

După mărturia ultimelor examene, continuă raportul, în foarte multe școlae ale diecezei s'au neglijat tocmai acele obiecte de învățământ — religiounea limba română, cântarea lumească și bisericească — cari dau caracterul învățământului nostru confesional. Propunerea limbii românești a fost neglijată în cele mai multe părți, mai ales în tractul Hălmalului și Radnei. În acest din urmă tract, după raportul protopopului Radnei, propunerea limbii române s'a nesocotit aproape cu desăvârșire până prin luna Aprilie, adevărat în luna a VII-a a învățământului.

Răul acesta l'a observat consistorul mai din vreme. De aceea încă în 1907 a edat o instrucție tipărită și extinsă (nr 5201/1906) prin care a cercat să prevină desfășurării acestei situații, dar așa se vede înzadar. S'au dispus atunci pentru completarea și consolidarea învățământului din limba română a se lucra cu școlarii ocupații scripturistice, bagseama: pentru ca să auzim acum, că ocupații nu se fac, nici chiar în tractul Șiriei, Lipovei, Timișorii și că d. e. la Șiria numai trei învățători au lucrat atari ocupații cu școlarii. De asemenea am constatat din acte, că pe lângă cântarea bisericească și lumească ce s'a neglijă, chiar și în tracte ca Șiria și Belint, de aceeași soartă se împărtășește în multe părți scris-cetitul, care ar trebui cu atât mai cultivat, cu cât pe temelia aceasta trebuie să se așeze întreaga cunoștință de carte, ce atât de mult ne lipsește, după cum sună tânguirile zilelor noastre asupra îngrijitorului număr al analfabeților noștri.

De încheiere raportul înșiră și câteva păcate interne, cari pun pedeci învățământului în școlaele confesionale. Între altele mulți învățători nu-și îndeplinesc pe deplin misiunea. Mulți dintre aceștia, înosebi în tractul Hălmalului, Șiriei și a Aradului, țin din adins pe școlari tot în aceea clasă, deși au cercetat școlae în regulă și au fost clasificați cu o notă de trecere. Ba învățătorul Traian Dobeac din Drant din adins și-a clasificat numai pe 37 din 78 școlari, iar din 123 de elevi mai mult de jumătate au fost repetenți. Acest procedeu are de scop de-ași acoperi învățătorul respectiv trândăvia anului școlar trecut și a-și asigura aceiași comoditate pentru anul școlar viitor.

Referențul școlar Dr. Gheorghe Ciuhandu ajunge în fine la următoarele conclusiuni: După cele expuse de mine așa cred că Ven. Consistor va admite, că azi nu mai avem a face cu un rezultat didactic oarecare general și multumitor, ci numai cu un anumit număr de învățători buni, cari știu și vreau să-și împlinească chemarea și că — între actualele referințe critice — publice de învățământ poporal — avem pentru viitor prospecte de ceva și mai rău, deoarece anul școlar trecut a fost numai începutul, anul prim de viață al școlaei noastre, în cadrele dispozițiilor art. de lege XXVII din 1907 și toate semnele vorbesc pentru temerea, că răul, ce de abia s'a ivit numai, va crește în proporții rapide.

Nu pot să trec cu ușurință peste im-

prejurarea, arătată de comisarul Dimitrie Popovici, că după dânsul cauza examenelor nesuficiente este lipsa de perfecționare continuă a învățătorilor și după ieșirea din școlae. Confirma și eu aceasta părere cu un singur adaus, că literatura pedagogică la noi e prea neînsemnată încă și că — poate și dacă am avea-o — dascălii noștri nu prea cetesc, pentru-că nu au cel puțin un organ pedagogic, care să le fie bun ca sarea în casă, căci revista pedagogică dela Sibiu o lăsară (nu zic numai de ai noștri dascăli) să apună tocmai în pragul ameliorării dotației prin noua lege, — zic: e adevărat, că dascălii noștri nu cetesc de ajuns și nici destul de bun.

E firesc apoi, că o armată culturală fără armele culturai — și mai ales în zilele grele ale viitorului — va da de mal, cauza pe care o reprezintă, contribuind totodată la aceea, ca primejdia ce s'a lăsat s'o întrezărim să se apropie cu pași repezi, dacă nu se vor lua măsurile de lipsă pentru incurajarea literaturii pedagogice și ca dascălii noștri să aibă și apoi să și țină și să cetească un organ de specialitate bun și al tuturor.

STIRILE ZILEI.

— 28 Aprilie v.

Procesul de pressă pentru articolul »Mea culpa« publicat în »Gazeta«. Am fost anunțat la timpul său, că procuratura reg. din Târgul-Mureșului urmărește și articolul publicat în Nr. 286 al »Gazetei Transilvaniei« din 1908 și intitulat Mea culpa. Autorul acestui articol d-l Francisc Hossu-Longin, avocat în Deva, luând răspunderea pentru el, a fost ascultat în ziua de 26 Aprilie de către judele de instrucție din Sibiu, delegatul tribunalului dela Târgu-Mureșului, comunicându-i-se, că la propunerea procuraturii reg. domnia sa va fi tras în cercetare pentru delictul de agitațiune, ce l'ar fi comis prin publicarea celui articol. După ascultare judele i-a comunicat decisiul său, prin care ordonă cercetarea contra d-sale, dimpreună cu motivele. Contra acestui decisi d-l Hossu-Longin a anunțat recurs, și după câteva zile a prezentat și motivele sale în scris. Vom reveni asupra motivelor desfășurate de d-l Hossu Longin, ca fiind de mare interes și de actualitate. Vom face aceasta și pentru aceea, ca să mai contribuim astfel a ridica nivelul proceselor de pressă, ce ni se întentează tot mai des și adese-ori pentru cele mai neofenzive articole, nivel, care în urma unui obicei, sau, mai bine zis, a unei practice foarte condamnabile, de a lua aceste procese în bagatel, tratându-le mai mult numai din punctul de vedere al reclamei cu jertfele ce se aduc de ziarele respective, a scăzut în anii din urmă așa de tare, încât trebuie să ne îngrijească multincât pentru viitor.

»Directorul fundațiunii Șuluțane«. Escel. Sa d-l arhiepiscop și metropolit de Alba-Iulia și Făgăraș Dr. Victor Mihályi a convocat directorul fundațiunii metropolitului de pie memorii Alexandru St. Șuluțiu pe Miercuri în 19 Mai st. n. 1909 în Blaj. Programul acestei ședințe ordinare este următorul: la 7 oare dimineața parastas solemn pentru fericitul Metropolit fondator în biserica parohială. Ședința directoriului se va deschide la 9 oare a. m. în sala Arhiepiscopilor prin Metropolitul. Se constată numărul membrilor veniți și se constituie ședința. Dr. Augustin Bunea canonic, administratorul fundațiunii, raportează despre fazele și starea prezentă a fundațiunii, despre cassa fundațională din Blaj și bunuri'e dela Spring, Cenade, Vidrasău și Someș-Odorheiu, precum și despre rămasul Florian Micheș și va prezenta totdeodată și bugetul pe anul 1910. Dr. Iuliu Maniu, avocatul arhiepiscopului și face referada sa despre cauzele juridice și procesele relative la fundațiunea Șuluțană. Comisiunea pregătitoare de trei (Simeon Pop Mateiu, George Pop și Iuliu Bărdosy) raportează despre reviziunea rațiunilor de pe anul 1908, și despre scontrarea cassei fundaționale. Eventuale propuneri.

Doamna Vlad la închisoare. Cine va putea zice, că nu progresăm? Până acum închisorile de stat din Ungaria au găzduit numai »agitatori«. De sexul bărbătesc din neamul nostru, de acum monotonie ce domnia în una din aceste închisori, în cea dela Vacz, va fi întreruptă prin apariția unui oaspe feminin, care a intrat în rândul celor condamnați pentru delicta politice. D-na Anuța Vlad, soția d-lui deputat dietal Dr. A. Vlad, care a fost condamnată, cum știm, la o lună închisoare de stat, a primit zilele trecute citațiunea, prin care este provocată a-și începe pedeapsa cu

14 Mai 1899. Originalul se păstrează în casa de fier sub Nr. a) 13.

11. A. (7193) 1685 Iulie 4.

Hrisov dat de Șerban Voevod, prin care scutește pe neguțătorii brașoveni, cari fac negoț în țara românească, de dădii, obligându-i să plătească numai 250 ughi pe an.

Rom., orig., pe pergament și o copie. Urmele unei peceti mari.

12. A. (7200) 1691 Octomvre 25.

Fopa Ion cu numele din călugărie monah Iosif dăruiește bisericii Sf. Nicolae 8 pogoane de vie. David Corbea adaogă, că dania aceasta să se ia bisericii, dacă credincioșii se vor uni cu Râmleii sau cu Calvinii sau cu Luteranii.

Rom., orig. Și un duplicat.

13. A. (7200) 1691 Decomvrie 9.

Zapis de danie al lui Stoica Pestre pentru un loc dat lui Stoica Postăvarul.

Rom., orig.

14. A. (7201) 1693 Ianuarie 1.

Iosif Ieromonahul dăruiește grădina sa din Pașiște preoților dela biserica Sf. Nicolae, cari pentru aceea vor avea să-l pomenească la toate slujbele dumnezeiești.

Rom., orig.

15. A. (7201) 1693 Ianuarie 30.

Act, în care se constată, că s'a furat

lada bisericii cu odorele și catastrivul bisericii.

Rom., orig.

16. A. (7202) 1694 Martie 28.

Hrisov dat de voevodul Costandin Bășarab, prin care facează neguțătorilor brașoveni, cari fac negoț în țara românească, o cvoță anuală de 300 ughi plătibilă în 3 rate, scutindu-i de toate celelalte dări.

Copie, rom.

17. A. (7204) 1695 Noamvre 28.

Hrisov dat de Voevodul Costandin, prin care scutește pe Brașoveni de a plăti dare sau vamă pentru vinurile, ce le fac din viile bisericii dela Brașov, aflătoare la Pitești în dealul Topoloveanilor.

Rom., orig. Sigil mic în chinovar roșu, pe care se poate ceti: Io Costandin...

18. A. (7207) 1699 Februarie 20.

Un zapis, prin care Ștefan Vrabie Moldoveanul și soția sa Voica vând cinci pogoane de vie din dealul Scănenilor lui Florea Sasul din Brașov

Rom., orig. și o copie legalizată de Direcțiunea generală a arhivelor statului în București în a. 1899, Maiu 14. Originalul, zălogit la biserica de Cristof, se păstrează în casa de fier sub Nr. a) 17.

Dr. C. Lacea.

ziua de 1 Iunie st. n. in amintita iachisoare de stat.

Medic de cerc in Dej a fost ales cu unanimitate d-l Dr. Leonida Domide.

Medic de tribunal roman. Inregistrăm cu plăcere știrea că d-l medic Dr. Nicolau Iltu pe lângă calificățiunile câștigate mai înainte — de a putea fi aplicat ca medic comitatens (sau de spital) și ca profesor de igienă și medic școlar — cu finea lunei trecute și-a câștigat și diploma de medic legal (de tribunal). Dânsul e pe cât știm primul medic roman în Ungaria, care e cu aceasta calificățiune. D-l Dr. Iltu după ce a luat diploma de medic — a făcut praxă îndelungată la clinică și spitalele din Pesta și și-a completat studiile prin străinătate în decurs de mai mulți ani, venind chiar acum, cu vre-o câteva zile înainte de a primi diploma amintită, din Paris unde deasemenca a făcut praxă timp mai îndelungat.

O mare nenorocire s'a întâmplat Luni dimineața pe la oarele 10 pe linia ferată dintre Dârste—Satulung și Timiș. Pe la 10 oare dim. adecă ajunsese în gara dela Timiș trenul de povară Nr. 562. Tocmai atunci sosise în Timiș și supraveghetorul dela gară Ioan Csuka, care s'a suit pe o trasină și a plecat pe linia liberă spre Dârste. La 20 minute după plecarea lui Csuka 10 lucrători sub conducerea lui Farkasy István au plecat cu o altă trasină cu mult mai puternică, în aceeași direcție. În apropierea cantonului Nr. 200 lucrătorii observară deodată înaintea lor la o distanță de 100 metri trasina lui Csuka, care înainta foarte încet pelinie. Lucrătorii înspăimântați i-au atras atențiunea lui Csuka prin strigăte, și în același timp înceeau să micșoreze viteza trasinei lor. Csuka observând viteza cea mare, cu care lucrătorii se apropiau, și-a încordat toate forțele sale, pentru a da trasinei sale cea mai mare viteză posibilă. La cantonul Nr. 300 însă l-a ajuns trasina lucrătorilor, care isbindu-se în trasina lui Csuka, a ieșit din șine. Csuka a rămas imediat mort cu trupul strivit, iar lucrătorul Mokány László, de pe trasina cealaltă s'a ales cu leșuni grave. Ceilalți lucrători au rămas neatinși. S'au început cercetări pentru stabilirea rezonabilităților.

Din Sinaia sosește știrea, că starea sănătății M. S. Regelui Carol s'a îmbunătățit simțitor. Suveranul nu mai tușește de loc și are o față foarte bună.

Retragere de debit postal. Ni se scrie din București, că de câteva zile revistei »Neamul Românesc« i-s'a retras debitul postal de către guvernul ungar.

Situația materială a »Vetrel Luminoase«. La 31 Martie v. încheindu-se bilanțul instituțiunei »Vatra Luminoasă« din București, d-nii G. G. Assan și I. G. Saita, censorii numiți de Maj Sa Regina Elisabeta, au încheiat un proces verbal, din care estregem următoarele: »Bilanțul arată situațiunea financiară dela 1 August 1907 până la 31 Martie 1909, adică în timp de 20 luni, și constată că averea Fundațiunii se ridică la suma de lei 603.828.64, față de lei 452.305.96, la 1 August 1907, amortizându-se din prima sumă lei 18.123.43, din fondul de investițiuni. Verificând atât bilanțul, cât și comptul de Profit și Perdere, le-am găsit în perfectă regulă și în deplină concordanță cu registrele Fundațiunei și operațiunile efectuate. Ne place a constata, că prin munca orbilor din toate atelierele s'a obținut suma de lei 35.152.50, ca profit net al vânzării produselor lucrate de ei, și aceasta este cu atât mai îmbucurător, cu cât orbii sunt încă în perioada de învățatură a meseriei. În îngrijirea Fundațiunii au fost admise 156 persoane și pentru hrana acestora s'a cheltuit câte 46 bani de persoană pe zi«

Pe baza acestor constatări regina Elisabeta a dat descărcare de gestiunea directorului institutului, Monske.

Invențiunea unui Român. Ziarul »Minerva« aduce știrea, că d-l Ilarion S. Petrescu, fost secretar al serviciului sanitar al orașului Craiova, a inventat un aparat foarte practic și ieftin de desinfectat, numit »Axiom«. Diferitele experiențe, care s'au făcut cu acest aparat de persoane competente, au dat rezultate excelente. Con-

siliul sanitar al orașului Craiova, înțelegând foloasele pe care el ar putea să le aducă, a atașat pe lângă policlinica orașului un serviciu de desinfectare cu aparatul »Axiom« punându-l sub conducerea directă a domnului I. S. Petrescu. Aparatul a mai fost brevetat și în Germania și în Austria obținând Grand Prix și medalia de aur la imponenta expoziție de igienă socială, care a avut loc primăvara trecută la Carlsbad. D-l Petrescu mai este și inventatorul unui aparat foarte ieftin și practic de încălzit.

Descoperirea unei mari comori în Bulgaria. Din Sofia se anunță, că doi țărani de lângă Pernic, săpând deunăzi la localitatea »Ranciovo Gradiște«, au dat peste un mare vas de pământ, care conținea mai multe mii de monede antice de aur și argint. Ei luară în taină comoara, ascunzând-o la loc sigur. Fură însă văzuți de un păstor, care dete alarmă în sat. Poliția află de comoară și areștă pe fericiiți descoperitori. Monedele sunt de pe vremea lui Filip August. Se crede, că valoarea lor arheologică este incalculabilă. Se vor întreprinde alte săpături în Pernic, care pe vremea Romanilor a fost sediul unui castru și unde se crede să se găsească noi comori.

Accident periculos. Duminecă dimineața Dumitru Marin se întorcea spre casă prin Strada Lungă cu căruța plină de oameni, care fuseseră la târg în oraș. Întâlnindu-se în drum cu un tramvai, caii dela căruța lui Marin s'au spăriat, pornind în goană nebună cu căruța. Marin s'a silit cât a putut să înfrâneze caii speriați, ceea ce i-a și succedat, dar tocmai atunci, pierzându-și echilibrul a căzut între cai. Căruța cea grea i-a trecut lui Marin peste picioare, apoi s'a oprit. Marin fiind rănit foarte greu, a fost transportat imediat la spital. Cei, cari se mai aflau în căruța, au scăpat teferi, afară de cismarul Alex. Konya care sărind din căruța, s'a rănit la mâni și la picioare.

Campanile și catedrala din Veneția. Reconstruirea turnului numit Campanile din piața S. Marco din Veneția, care s'a fost surpat la 1902, a ajuns până azi la 50 metri înălțime. Arhitectul, însărcinat cu lucrările, crede, că în doi ani o va duce la 100 metri, așa că inaugurarea să se poată face în Maiu ori Iunie 1911. Rămâne numai a se ști, dacă Campanile reconstruit, nu va apăsa prea tare asupra terenului nesigur, care constituie subsolul întregii Veneție. Nu tot așa este cu catedrala S. Marco. Anii acestei catedrale par numărați. Ea se cufundă încet, absorbită de pământ. De partea stângă temeliiile bisericii s'au lăsat cu 10 centimetri. Nu-și mai face nimeni nici o iluziune în ce privește soarta acestei catedrale, una din cele mai frumoase minuni arhitectonice ale lumii.

Un candidat de avocat perfect în stil maghiar și român află aplicare numai decât pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria avocatului Dr. Mátyás Lázár în Sibiu, Strada Cislădiei.

Din Munții și din Câmpia Ardealului primim știri triste și îngrijitoare, în ce privește urmările rele, pe cari le poate avea mersul vremii nefavorabile din zilele acestea. Lăsăm să urmeze două corespondențe ce le primim din ținuturile amintite:

Intregalde Necrilesci, în 8 Maiu 1909.

Onorată Redacțiune! Ni-a urât Dumnezeu pentru păcatele noastre! Cine oare este atât de espus elementelor naturii ca și noi bieții economi din munți, cărora ne vine iarna atât de timpuriu și ne părăsește atât de târziu? Aici ne-a venit cumplita iarnă încă de prin 25 Octomvrie 1908, de când am și început a da vitelor de mâncare în grajduri, căci a le mai mâna în câmp n'a fost puțină. Cumplita iarnă a ținut până pe la finea lui Martie, în intervalul, în care la mulți bieți economi li-s'au potopit multe din vitele, ce erau mai slăbuțe, nutrindu-le cu pale din acoperișele edificiilor economice, vechi de zeci de ani. Nutreț în urma secetei din vara trecută, a fost foarte puțin. Vitele erau fără nici un

preț, încât vrând-nevrând a trebuit să le bage omul în iarnă. Din Aprilie a început o primăvară secetoasă și friguroasă, încât totul sta locului. În urma secetei și mai ales a vântului dela răsărit-miază-noapte, pământul s'a întărit, vitele fiind de tot slabe și ținute rău, nutreț mai nimic, la mulți li-au rămas arăturile. Aici se fac numai arături de primăvară.

Prin Mai, cugetam a fi scăpați cu totul de iarnă și biete vite mai căpătau prin pădurea măruntă puțină frunză verde; din noaptea spre 7 Maiu ni-se reîntoarse iarna iarăși pe cap și acum: câmp și pădure totul e îmbrăcat în vestmânt alb. Vitele răgesc de foame și ne urmăresc ca și când ni-ar cere milă; noi însă măhniiți stăm locului ne mai putându-le ajuta.

În timpurile de mai înainte ni-era mai bine, având munți cu pășuni estinse și unde mai făceam și fân de munte; acum însă munții ni-s'au luat de cătră conții Teleky; ce a rămas neocupat de acestia, a mai luat și episcopatul romano-catolic din Alba-Iulia, rămânând la comună numai un petec de pășunat.

Suntem puși pe gânduri, că cum vom mai putea trăi și cu ce vom mai putea plăti sarcinile statului?

Aceste vi-le comunic Onorată Redacțiune, ca să aveți cunoștință și despre greul vieții noastre din Munții-Apuseni. Cu profundă stimă: Nicolau Necrilescu, paroch.

Din Câmpie, 9 Maiu 1909, ni-se scrie: După mai multe zile cu călduri caniculare iată că Sf. George, pe care totdeauna îl așteptăm să ne aducă călduri, ni-le-a schimbat în răceală. După 2 zile de timp cu furtuni și ninsoare, în astă dimineață ne treziram cu o brumă mai strâșnică ca de multe-ori prin Decemvrie, care a nimicît cu desăvârșire toate poamele, cari se arătau a fi din belșug și cred că și ville.

Ninsoarea și gerul din zilele trecute au produs, după știrile ce le avem, în întreaga Ungaria pagube însemnate. Mult au suferit îndeosebi ville. Din Lipova ni-se scrie, că — deși n'a nins — Sâmbătă și Duminecă noaptea a fost un mare ger, care a nimicît aproape cu desăvârșire ville din renumitele podgorii ale Lipovei, și Aradului. Oamenii sunt desperați. Din ținutul Lugoșului ne sosesc asemenea vești triste.

Varietăți.

Lumea arabă și cea europeană.

Saturday Review. L. Marc Philipps. The Arab in Europe.

Autorul susține că lumea arabă și cea europeană sunt doi dușmani vechi și neîmpăcați, prin faptul că niciodată una din ele nu s'a putut desvolta decât în paguba celeilalte. »Conflictul între Europa și deșertul Africeii nu e un conflict de rasă, ci un conflict de idei«. În decursul timpurilor, dela centurionul roman, care păzea granița imperiului, pe locul unde Jugurtha își purtase odată războinicii săi, și până la soldatul francez ori englez, care apără azi coloniile țării sale în potriva năvălirilor triburilor nesupuse, aceeași luptă neîncetată are loc între aceste două lumi deosebite.

În timpul puterii romane, când garnizoanele de pază au ajuns până la marginea deșertului, în tot lungul hotarului, aducând cu ele acel spirit de ordine și disciplină de fier, cu care a supus lumea, bietul arab s'a retras în fundul deșertului. Era un principiu superior de coeziune și cooperare, față de care se zdrobeau stăruirile individuale cele mai aprige și mai îndrăznețe.

Dar când această mașină perfectă începe a se strica, lumea arabă toată intră în fierbere. Triburile se strâng la un loc: Răsar ca din pământ popoare întregi cu o limbă comună, datorită în cea mai mare parte baladelor populare. Și pe măsură ce imperiul roman decade, se sfârșește prin a pieri, Arabii se concentrează și se întăresc tot mai mult. În sfârșit Mohamed le arată tuturor țelul dorit și-i pornește ca un val uriaș în contra Europei.

După aproape 9 secole, în 1492, Arabii pierd Grenada, și cu ea s'a stâns pentru totdeauna puterea lor în Europa. Îndată ce din amestecul inform de popoare barbare încep a se forma state noi, care se organizează cu un sistem social de disciplină și coeziune, se reproduc condițiile care cu un mileniu înainte, în timpul Romanilor, țineau încă pe arabi în deșert. În 1609 cei de pe urmă din ei părăsesc Spania și trec Mediterana, mărind numărul piraților de pe coastele Africeii. În 1830 procesul fatal se continuă. »Legea e o idee, care nu poate fi limitată — în senzul, că ori unde e anarhie, legea va lupta contra ei«. Pirații trebuiau distruși, căci turburau comerțul european. Franța cucerește Algeria, apoi Tunisul, și se întinde cât poate în deșert. Anglia ocupă Egiptul, apoi Sudanul. Astăzi Arabii, după atâta timp, sunt din nou gonțiți în țara lor de baștină, deșertul.

Aceste fluctuații se datoresc faptului că aceste două lumi reprezintă două principii opuse și ostile ale naturii omenești. Nu e leac mai potrivit pentru desvoltarea unei individualități puternice și combative ca deșertul. Nici un tip de rasă nu întrece pe Arab în această privință. »Dar forța celor mai puternice individualități e ca și nimic pe lângă forța ce rezultă din coeziune și cooperare«. Arabul e primejdios numai pentru două feluri de popoare, pentru acele, care neavând puternica lor individualitate, sau n'au ajuns încă sau au pierdut puterea de a lucra în comun, și de aceea ei distrug pe sălbateci și civilizațiile decadente. În ceea ce privește civilizația europeană, Arabii sunt cea mai bună măsură a ei. Cât timp ea e sănătoasă, Arabii nu au putere, dar îndată ce începe a decade, încep și ei a câștiga teren.

Din acest punct de vedere astăzi civilizația europeană e mai puternică chiar decât pe vremea Romanilor. Fi-va întotdeauna așa? Sunt Arabii înmormântați pentru veșnicie în deșert? Cu greu s'ar putea susține acest lucru. Dacă civilizația europeană va fi să decadă iarăși, acelaș proces s'ar repeta poate ca și după căderea imperiului roman. Timpul nu are mare rol aici. Cât timp va fi Sahara, vor fi Arabii, — și »o mie de ani e ca mâne pentru noi în cronologia deșertului«.

>V. Rom.<

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 11 Mai. Duminecă au fost primiți în audiență vicepresidenții camerei Rakovszky și Navay. Navay a declarat după audiență, că criza va fi de scurtă durată. Eri au fost primiți în audiență contele Khuen-Hedervary, fostul ministru Lukacs și deputații Hoitsy și Thot.

Constantinopol, 11 Mai. Eri a avut loc festivitatea solemnă a încingerei cu sabia a Sultanului Mohamed V. În decursul coremoniei încingerei Sultanul a depus următorul jurământ: Jur pe Allah, că ceea-ce strămoșii mei au câștigat pentru islam cu sabia, voi u apăra cu sabia. După terminarea coremoniei Sultanul s'a întors într'un mareș cortegiu la Ildiz-kiosk.

Constantinopol, 11 Mai. »Serveti Funun« află că averea lui Abdul Hamid fiind confiscată, dânsul va primi din partea statului o pensiu de retragere de 1000 livre pe lună, iar cei trei fii ai săi însurați câte 600 de livre fiecare.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena
Consultățiuni
cu celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.
Telefon nr. 17065.

Aducem la cunoștința On. public, că prețul apelor minerale și igienice din depositul nostru din strada Aței Nr. 6 pe lângă schimbul imediat al sticlelor este următorul:

Gloria	1 litru 12 fl.	1/2 litru — fl.
Borpatak	" 12 "	" — "
Mesild	" 16 "	" 14 "
Borbegy	" 16 "	" 14 "
Baross	" 16 "	" 14 "
Előpatak	" 16 "	" 14 "

Fehérkő	" 16 "	" 14 "
Felsőrákos Mária	" 16 "	" 14 "
Kászón Salutáris	1 litru 16 fl.	1/2 litru 14 fl.
Horgász	" 16 "	" 14 "
Repeti	" 16 "	" 14 "

Borszék	" 28 "	" 22 "
Sztojka	" 28 "	" 22 "
Boholt	" 26 "	" 22 "
Hargitta	" 26 "	" 22 "
Székely-Selters	" 26 "	" 22 "

La cumpărare de 25 sticle liferăm Borvizuri acasă. — **Apelăm la sprijinul On. public** Societatea pe acții a exploatării și exportului apelor minerale. (479,45—150)

Dela librăria „GAZETEI“ Braşov se pot procura următoarele cărți

(La cărțile aici înscrise este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

„Opere complete“ de N. Nicoeanu, C. Stamati și V. Carlova la oaltă intro singură Broşură. Prețuri 1 cor. 50 plus porto 10 bani.

Din opere complete a lui Ioan Creangă a apărut ediția a doua. Prețul 1 cor. 50 fil plus 20 b. porto.

O. Goga „Poesie“ din editura „Mănera“ premiate de Academie și costă numai 1 cor. plus 10 bani porto.

Nestor Urechidă: „In Bucegi“ (Narațiune) Format octav mare pagini 285 preț 1 cor. 50 plus 20 porto.

„Popasuri vânătorești“ de Ion Băresanul pe 205 pagini format octav mare preț cor. 1.50 bani plus 20 bani porto.

M. Sadoveanu. Amintirile căpraru-lui Gheorghidă. Pagini 280. Prețul Lei 2.

Ludovic Dauș: „Doamna Olteac (Mama lui Ștefan cel mare) poem dramatic în versuri. Musica de d-l D. G. Chiriak. Piesa aceasta s'a jucat pentru prima oară pe scena Teatrului național din București în seara de 19 Noemvrie 1904 la reprezentăția de gală dată cu ocazia jubileului de 400 ani dela moartea lui Ștefan cel mare. Poemul e scris pe 62 pagini. Costă 1 coroană plus 10 bani porto.

D. C. Moruzi: „Rușii și Românii“ c'o prefată de N. Iorga. Prețul cor. 1.50.

„Călăuza stațiunilor balneare“ de Aurel Scurtu. Prețul 1 cor. 50 fil. plus 20 bani porto.

N. Iorga: „Negotul și meșteșugurile în trecutul românesc“. Prețul cor. 2.50.

„Doamne ajută-ne“. Schițe din popor de Romulus Cioflec, à 2 coroane plus 10 bani porto.

Al. I. Odobescu opere complete. Vol. I. Pagini 360. Prețul Lei 1.50.

Sandu Aldea „Cărticica plugarului“ — 50 bani plus 10 bani porto.

„Două neamuri“ de Sandu Aldea cu cuprinsu următor: Un arăndaș, Despărțire, La țară, Acasă, Tinerețe, Nepotul lui Mihailis, Serii de iarnă, Invrăjbiții, O afacere. La oaste, Alte învoieli, Singură, Seceta Pierzanie, Ogorul strămoșesc. Prețul 1 cor. 50 plus 20 bani porto.

Romanul „Robia Banului“ de Sofia Nadejde a apărut în o nouă ediție și se află la tipografia și librăria A. Mureșianu în preț de 2 Lei plus 30 bani porto.

„Dacăși fi o pășărică“ romanță frumoasă pentru voce și piano, cuvintele de I. Ioanovits, compusă de d-l Ștefan C. Voicu. op. 1. prețul 80 bani plus 5 bani porto.

„Geloșii“, comedie într'un act, după germană, de Moșul. Braşov. Tipografia A. Mureșianu 1905. O piesă foarte potrivită pentru diletanții noștri dela sate și orașe (pentru 3 domni și 2 dame). Prețul 40 fieri franco.

Cursul la bursa din Viena.

Din 10 Maiu n. 1909

Renta ung. de aur 4%	113 60
Renta de corone ung. 4%	93 25
Imp. câil. ter. ung. în aur 3 1/2%	83 38
Imp. câil. fer. ung. în argint 4%	93 50
Bonuri rurale croate-slavone	94 35
Imp. ung. cu premii	205 50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	144.—
Renta de hârtie austr. 4 1/10	96 45
Renta de argint austr. 4 1/10	96 30
Renta de aur austr. 4%	117.80
Renta de corone austr. 4%	96.35
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	86.60
Losuri din 1860	158.25
Acții de-ale Băncii ung. de credit	1767 —
Acții de-ale Băncii austr. de credit	751 50
Acții de-ale Băncii austro-ung.	640 75
Napoleonori.	19.02
Mărci imperiale germane	117.15
London vista	239 55
Paris vista.	95.17 1/2
Noro italiene.	94 50

Cursul borselor Braşov

Din 11 Maiu n. 1909

Banonenote rom. Cump.	18.90	Vënd.	18.96
Argint român	18.70		18.80
Lire turcesci	21.40		21.50
Scris. fonc. Albine 5%	100.—		101.—
Ruble Rusești	2.51		2.53
Napoleonori.	19.04		19.12
Galbeni	11.20		11.40
Mărci germane	117.—		117.20

Publicațiune.

La băile Eforiei școalelor centrale gr. or. române din Braşov se caută, pentru lunile Iunie, Iulie și August, un maestru de înotat care să dea lectii de înotat și să supravegheze despărțământul băilor de vară.

Ofertele, în cari se vor arăta condițiunile de angajare, să se înainteze subsemnatei Eforii școlare până la 15/28 Maiu 1909.

Braşov, în 28 Aprilie 1909.

Eforia școalelor centrale gr. or. române din Braşov. (596,1—3.)

Avis.

Am onoarea a aduce la cunoștința Onor. Public că vând

VINUL RISLING

din vinile proprii cu prețurile următoare:

VIN NOU dela 1 litru—50 litri à 40 cr.

„ „ „ 50 litri în sus „ 37 „

VIN VECHIU „ 1 litru—50 litri „ 45 „

„ „ „ 50 litri în sus „ 43 „

Se capătă în prăvălia D-lor Karcsony Kis M. și Velts, la „Crucea roșie“, Strada Vămii Nr. 4.

Cu toată stima

Velts György.

572,7—12.

0000 2525 2525 2525 0000

Telefon 89.

Telefon 89.

Pentru sezonul de zidiri

Oferim

VARUL

noștru, fabricație proprie în vagoane complete și detalii, asemenea și Var stins, năsip și pietriș (Schlegelschotter).

Cărămizi de zidire și țigle de acoperit. Var se vinde și en-detail în Strada lungă Nr. 29.

Hungaria-Căramidărie cu abur, Societate pe acții în Zsombolya.

Filială:

Braşov, festa căramidărie Kertsch.

(512,6—6.)

Pilule purgative zaharisite

ale lui

Philipp Neustein.

(Pilule Elisabeth a lui Neustein.)

Sunt a se prefera preparatelor similare în toată pr viața. Aceste pilule nu conțin substanțe stricăcioase. Se folosesc cu cel mai mare efect la boala de pânțecă sunt ușor purgative, curată sângele. Foarte folositoare și nevătămătoare la

Constipații,

care este cauza multor boale. Zaharisite la iau bucuros și copii.

O cutie cu 15 Pilule costă numai 30 b. 1 Sul cu 5 cutii care conțin 150 Pilule costă numai 2 cor. La trimiterea prețului de 2 cor. 45 bani se expediază 1 Sul franco.

Atențiune! A se feri de imitații. Să se ceară Pilule purgative ale lui Philipp Neustein. Veritabile numai când cutia este provăzută cu instrucție și cu marca protocolată de scut, cu tipar roșu și negru Sf. Leopold și subscrierea „Philipp Neustein, farmacia“. Invățătoarele scutite de tribunalul comercial sunt subsemnate cu firma noastră

Farmacia Philipp Neustein la „Sf. Leopold“, WIEN I Plankengasse 6. Se capătă în toate farmaciile.

Cumpărați losuri de clasă numai din colectura principală

JULIUS FRIEDE & Co.,

BRAȘOV, Stada Vămii Nr. 36. SIBIIU, Strada Cisnădiei Nr. 1.

care în scurt timp dela înființare a plătit clienților multe câștiguri mari, între cari K 20,000 cu losul Nr. 85569.

În scurt timp începe a XXIV-a loterie de clasă, cu câștiguri de suma colosală

Patrusprezece milioane 459,000 coroane

la sortiri în 6 luni. Câștigul principal în caz favorabil este de

UN MILION DE COROANE,

Special 1 premiu de 60,000 cor. precum și câștiguri de 400,000, 200,000; 2 à 100,000, 90,000; 2 à 80,000, 70,000; 2 à 60,000 etc. etc.

110,000 losuri și **55,000 câștiguri**

așa, că tot al doilea los iese cu câștig.

Prețul la clasa primă: 1/8 los cor. 1.50, 1/4 los cor. 3.—, 1/2 los cor. 6.—, 1/1 los cor. 12.—

Trimitem fără a fi provocați clienților noștri listele oficiale de sortire, și plătim câștiguri cât de mari.

Planuri de joc oficioase, precum și mandate postale pentru plată fără spese trimitem la dorință gratis și franco.

Aviz!

Am onoarea a încunoștința pe stimații mei mușterii că mi-am mutat

Atelierul de croitorie

Târgul Cailor Nr. 1

(deasupra prăvăliei SCHERG).

Cu deosebită stimă

Bela Tellmann.

588,2—3.)

În fiecare zi:

Krennwürstel proaspeți. Suncă escelentă. Costițe de porc fierte și nefierte.

Cele mai fine

Cărnuri afumate (mezețuri)

se capătă la

H. G. ZEIDNER,

Braşov, Strada Hirscher.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Braşov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute eșecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE în aur, argint și colorii.

CĂRȚI DE ȘTIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTIC

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORII.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciiuri.

BILANTURI.

Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori. Couverte, în toată mărimea.

TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Braşov Târgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Braşov.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fileri se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.